

R
E
P
L
I
Q
U
E

KULTUR

·

KRITIK

·

OPINION

·

LITTERATUR

·

ANMELDELSER

Replique, 3. årgang 2013

Redaktion: Rasmus Pedersen (ansvh.), Anders Orris, Christian E. Skov.

Tidsskriftet *Replique* udkommer hver måned med undtagelse af januar og august.

Skriftet er sat med Book antiqua, Myriad pro

Udgives af forlaget Munch & Lorenzen

www.critique.ksaa.dk/replique

ISSN: 2245-0165

© Munch & Lorenzen

Livet på samfundets bund

UNDERKLASSE – Er velfærdsstaten og offertænkningen skyld i, at en stor underklasse fastholdes i fattigdom? Det mente Theodore Dalrymple, baseret på sine erfaringer som bl. a. fængselslæge.

Jonatan Forsberg-Gillving

Bogen *Livet på samfundets bund* er, i lighed med flere andre fra Theodore Dalrymple, ikke noget enhedspræget manifest med dertil hørende abstraktionsbygning. Den består af kortere essays og klummer med kommentarer til samtiden. *Livet på samfundets bund* kan derfor ses som et skrift der tager afstand fra store ideologier, og Dalrymple henvender sig derfor til dem, der forsøger at skrælle de skyklapper væk som sådanne verdensopfattelser skaber. Dette betyder ikke, at bogen ikke beskriver et system af idéer eller følger en rød tråd, men derimod at læseren ikke behøver at abonnere på en forsimplet doktrin for at se det sunde i forfatterens argumentation. Ligeledes er bogen ikke skrevet udfra en teoretisk horisont hvor man kan forestille sig alt mellem himmel og jord, og hvor man kan ønske sig til naive verdensbilleder ved at se bort fra, hvordan mennesker faktisk opfører sig.

PERSPEKTIVET FRA BUNDEN

Theodore Dalrymple er ikke blind for, at hans perspektiv ikke er repræsentativt for de fleste. Han har trods alt arbejdet som læge i fængsler og i socialt udsatte boligområder, og har derfra samlet adskillige erfaringer. Problemet er imidlertid, at mange intellektuelle der imødegår Dal-

rymples studier gør det med det argument, at han har en skæv opfattelse af verden og bærer bitre briller som et resultat af de erfaringer, han har hentet fra det engelske pjalteproletariat. Argumentet om, at det, Dalrymple beskriver er et udtryk for moralisering, er en bekvem fornægtelse af disse menneskelige skæbners eksistens, eller i det mindste stærkt reducerende af dens omfang i demografien. Argumentet er også baseret på disse intellektuelles faktiske ikke-repræsentative perspektiv, ofte velbeslået og med en høj grad af dannelse. Med andre ord en helt anden verden end den i skyggen af samfundet, som Dalrymple har omfattende indsigt i.

ÅNDELIG FATTIGDOM

Den underklasse som Theodore Dalrymple beskriver, er ikke fattig på en måde der indebærer, at dens medlemmer ikke har noget husly eller mad til dagen. Tværtimod, de har det temmelig godt materielt, og der har længe været afsat stadigt flere offentlige resurser til at imødegå "den voksende kløft imellem klasserne", hvilket igen har skabt incitamenter til at undgå at tage ansvar for deres eget liv. Dalrymple beskriver erfaringer fra England, men mange af disse historier kan overføres til forhold herhjemme. Ofte beskrives fra politisk og intellektuel retning mangel på finansielle resurser som forklaring på hærværk, vold og anden kriminalitet. Det er næppe overraskende, at der under sådanne forhold i store dele af befolkningen eksisterer et desillusioneret syn på verden, fordi der sjældent er nogen i offentligheden som påpeger, at

det er i manglen på moralsk opdragelse at årsagen til vandalisme skal findes. En kriminologisk venstrefløjsopfattelse af, at der altid er en anden, der bærer skylden (for eksempel "de rige" eller "højrepolitikere"), bliver til offentligt tankegods, og for nogle ynkelige sjæle vil det indebære en opfordring til at blive fuldtidskriminelle: "Den, der ejer noget har ipso facto råd til at tabe det, mens dem, der ikke ejer det ipso facto har ret til det. Kriminalitet er intet mere end en form for fordelingspolitik nedefra."

MANGLENDE REFLEKSION

De situationer, som skildres i *Livet på samfundets bund*, beskriver ikke det stereotyperede billede af en person, der begår et par enkelte fejl, og derfor lever i elendighed resten af livet, afsonende sin ungdoms kriminalitet. Det drejer sig om voksne mennesker, der hele tiden afviser at påtage sig ansvaret for deres egne liv, og Dalrymple beskriver med al den nøjagtighed man kan forlange, hvordan dette skridt for skridt direkte eller indirekte tilskyndes af de engelske love for social beskyttelse som har til formål at fremme "fattigdomsbekæmpelse". Theodore Dalrymple beskriver det som manglende refleksion over sit liv, når man vælger den voldsdømte narkoman til at blive far til sit fjerde barn, efter tre børn med tre forskellige mænd, der alle misbrugte én. Det drejer sig om dem, der har haft chance efter chance, men aktivt har valgt at leve i en række usammenhængende øjeblikke, snarere end at skabe en sammenhængende fortælling om sit liv, og dermed nægtet sig selv livsvisdom. I en kultur, hvor alt er lige godt, og ingen bør fordømme en andens valg, behøver man ikke at se

konsekvenserne af sine handlinger. Der er ikke længere nogen mellem menneskelige normer, der rådgiver folk på bunden af samfundet til at vælge at leve på den måde, de burde. Dalrymple skriver, at det ikke er ualmindeligt, at disse mennesker på et eller andet tidspunkt ofte kommer til ham med et ønske om at blive diagnosticeret med depression. Men han tilbageviser oftest dette. De er nemlig ikke deprimerede, men ulykkelige, og de er ulykkelige, fordi de lever et liv, der gør det umuligt at være lykkelig.

FASTHOLDT I FATTIGDOMMEN

I denne selvvalgte elendighed er det værste man kan gøre at undlade at påpege den enkeltes ansvar, både praktisk og moralsk. Det stikker nemlig kæp i hjulet for disse menneskers muligheder til at rent faktisk lære af deres fejl og komme ud af fattigdommen som vedkommende befinder sig i. På den anden side kan man med lethed forstå de psykologiske mekanismer, der gør at det nærmest fremstår moralsk forkasteligt at bebrejde den som har ødelagt sit liv og lever i forarmelse. Da fremtræder en ideologi om "fattige", "klasseforskelle" og "særlig definition af uretfærdighed" umiddelbart som langt mere behagelig. Den viser nemlig, at det er nogle andre, der har gjort dem uret, og på hvilke skylden kan skydes. Den dydløse mand på samfundets bund er pludselig defineret som et stakkels offer, og dermed er potentialet til forbedring af sin situation ved at tage fat i sit liv og udvikle indre styrke effektivt bortskaffet. Theodore Dalrymple forklarer, at det i dagens England er langt vanskeligere at løfte sig ud af fattigdom end det var, da hans mor kom til landet som nødlidende

jødisk flygtning fra den nazistiske regime under anden verdenskrig. Den største forskel nu fra da er, at der nu er en stærk velfærdsstat med en overflod af velmenende love, der er sat i verden for at forebygge fattigdom og at der i dag er en kultur, der benægter, at der findes gode og dårlige valg. Et tyranni i kraft af mangel på fordømmelse.

PSEUDOINTELLEKTUEL DYRKELSE

Men hvordan er dette så relevant for os? Dem, der læser denne tekst befinder sig ikke i det fordærv, som Theodore Dalrymple beskriver. Bortset fra det moralsk forkastelige med en kultur i forfald rejses der i bogen en advarsel om, at den pjalteproletariske fortolkning af livet populariseres og derfor genfindes højere oppe i det sociale hierarki: En pseudointellektuel opfattelse af, at vold og kriminalitet er en naturlig del af livet som kommer fra menneskelige instinkter accepteres, snarere end at dyrke en forståelse for, at det skal fordømmes for at ikke formere sig. Civilsamfundet resignerer. Det betyder destruktion af de mellemmenneskelige betingelser der er nødvendige for vores samfund, og dermed også for dig og mig.

Dalrymple skriver så det gør ondt både på dem, der kalder sig socialistiske og dem, der kalder sig liberale. Desværre vil det formentlig forhindre sådanne at tage budskabet til sig. I stedet vil de holde sig til deres trygge tvangstanker, bevist i deres evne til at tilbageholde folk i elendighed: Ideologien om en helt egalitær omfordeling af rigdomme og/eller absolut frihed fra nødvendige samfundsmæssige normer foran alt! Men for resten af os er

Livet på samfundets bund ikke kun en oplysende og underholdende bog, men også humoristisk og menneskeligt varm. For de, der rent faktisk er ivrige efter de fattige folks muligheder, er den konservative Theodore Dalrymple en langt bedre forkæmper end enhver samtidig venstrefløjsdebattør.

Life at the Bottom: The Worldview That Makes the Underclass.

Ivan R. Dee: 2001.

Jonatan Forsberg-Gillving er læge og indehaver af www.jonatanforsberg.net